

บันทึกการประชุม^๑
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗๙
วันอังคาร ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มีประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤทธิพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไชยมุกద์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขคานานท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วานิชวิวัฒน์	โழกรกรรมการ
๕. นายนรธิต สิงหเสนี	โழกรกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โழกรกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โழกรกรรมการ
๘. นางกีระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายธิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเฉียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกริฟ	กรรมการ
๑๔. นายภัทร์ คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมิรัตน์ ทักษิพงศ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วิรช ใจนวас	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยavagee	กรรมการ
๑๘. นายอัชพร จาจุนดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อภัยพร เจริญพาณิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายราห์ เหงฟุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร นายนาถ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากรุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกัญจนารัตน์ ลีวีโรจน์
  ๒. นายเจษฎ์ โภณะวนิก

ធ្វើចំណាយការថ្មានក្នុងក្រសួង

๑. นางสุภารา เชือร์อต
  ๒. นางสาวฐิติพร วิชัยรนพัฒน์

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

၅၆

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๗ วันจันทร์ ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ อุยรู้ระหว่างการตรวจทานของนายกรัฐ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พworthศักราช ....

ที่ประชุมพิจารณาบทวนบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่มาตรา ๒๐๙ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ມາຕຮາ ແລ້ວ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำตேียงของคู่ความตามวาระคนี้ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา ก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำการผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้นเป็นผู้ไม่เคยกระทำการผิดดังกล่าว หรือถ้ายังรับโทษอยู่ ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายได้ ๆ ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- คำว่า “ศาล” ในวรคหนึ่งนั้น หมายความถึงศาลใด

ประธานกรรมการชี้แจงว่า คำว่า “ศาล” ในวรคหนึ่ง หมายความถึงศาลยุติธรรม

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรคสามนั้นกำหนดให้ผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายด้วยหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๖๖

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรคสามนั้นไม่กำหนดให้เกิดสิทธิในการเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหาย เนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นจากการความผิดพลาดของศาล และกระบวนการยุติธรรม แต่ทั้งนี้ความในมาตรานี้ก็ไม่ได้ห้ามรัฐมิให้ชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๙

“มาตรา ๒๐๙ บุคคลซึ่งถูกลงโทษโดยสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำความในวรคสองของมาตรา ๒๑๒ ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” มากำหนดเป็นวรคสองของมาตราหนึ่งหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรคสองของมาตรา ๒๑๒ ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการจำกัดสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ในเรื่องนี้ที่ประชุมเห็นร่วมกันว่าควรนำเรื่องการจำกัดสิทธิไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๐

“มาตรา ๒๑๐ สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประธานผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าซื้อกล่าวหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ได้รับการแต่งตั้งตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาพรับเรื่องต่อประธานศาลฎีกาเพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งคณะกรรมการผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อได้ส่วนหนึ่งของเงินเดือน

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยการไต่สวนของคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นไปโดยเปิดเผย

ให้คณะผู้ต่อส่วนอิสระดำเนินการได้ส่วนหน้าข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมเสนอความเห็นและดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๑๑ ภายใต้เก้าศิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ถ้าคณผู้ใต้ส่วนอิสระเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่มีพฤติกรรมตามที่ถูกกล่าวหา ให้มีคำสั่งยุติเรื่องแล้วเจ้งให้ประธานศาลฎีกาทราบ คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- สิทธิในการเข้าข้อกล่าวหาต่อการศาลรัฐธรรมนูญตามความในมาตราหนึ่ง กระทำได้เฉพาะกรณีกล่าวหาว่าต่อการศาลรัฐธรรมนูญขาดความเที่ยงธรรมเท่านั้นใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรานี้กระทำได้เฉพาะกรณีกล่าวหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขาดความเที่ยงธรรมเท่านั้น หากเป็นกรณีอื่น ๆ ต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาเพื่อยื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาอนุมัติฉับพลัน แล้วแต่กรณี ในส่วนของระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการผู้ใต้ส่วนอิสระควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายลูก และการกำหนดให้การไต่สวนของคณะกรรมการผู้ใต้ส่วนต้องเป็นไปโดยเปิดเผยก็เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของมาตรานี้ เป็นดังนี้ “คุณสมบัติ ลักษณะดังท้องท้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวน และการดำเนินการอื่น ที่จำเป็นของคณะกรรมการผู้ใต้ส่วนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยทักระหว่างสานชือรถทุกคันผู้ใต้ส่วนอิสระ ต้องเขียนไว้โดย恣意” และให้ตัดความในวรรคสามออกทั้งหมด

- มีกรรมการสอบถามว่า กฎหมายที่จะต้องบัญญัติขึ้นตามความในมาตรานี้จะเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาครอบคลุมถึงการใต้ส่วนกรรมการในองค์กรอิสระด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กฎหมายที่จะบัญญัติขึ้นตามความในมาตราหนึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมถึง การได้ส่วนกรรมการในองค์กรอิสระหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการทำหน้าที่ของผู้ร่วมกฎหมายดังกล่าว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรานี้อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินคดีกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก็มีข่องทางในการดำเนินการได้อยู่แล้วหลายช่องทาง เช่นการฟ้องคดีอาญาฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือการถอดถอนออกจากตำแหน่งเป็นต้น จึงไม่ควรกำหนดสิทธิในการเข้าซื้อกล่าวหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขาดความเหี่ยงธรรมไว้เพื่อประโยชน์มาตราเรื่อง

- กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติก็สามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ได้อย่างแล้ว

ประธานกรรมการเสนอตัดความในมาตรานี้ และมาตรา ๒๑๑ ออกทั้งสองมาตรา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำความในวรรณสีของมาตรา ๒๑๑ มากำหนดไว้ในมาตราหนึ่ง เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแก้ปัญหากรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด และควรนำความที่แก้ไขเพิ่มเติมนี้ไปใช้บังคับกับองค์กรอิสระด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๑๐ ใหม่เป็นดังนี้

និងការបង្កើតសម្រាប់ជាតិដីជាបន្ទាន់របស់ខ្លួនខាងក្រោមនៃទីតាំងនេះ។ ដែលមានអាមេរិកសាស្ត្រជាច្នៃជាតិដីជាបន្ទាន់របស់ខ្លួនខាងក្រោមនៃទីតាំងនេះ។

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๐ สมบัติส่วนบุคคลจะถูก สมบัติส่วนบุคคล หรือสมบัติของทั้งสองฝ่าย ซึ่งกันและกันนี้ให้ห้ามใช้จ่ายในส่วนของสมบัติทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองฝ่าย หรือข้อบังคับของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรักษาตนไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน มีสิทธิเข้าร่วมเลือกส่วนของส่วนบุคคลที่ต้องการเลือกสูญเสียได้ตามที่ทำให้สูญเสียไปโดยชอบ โดยที่ตนต้องประชุมรัฐสภาเพื่อขอตั้งสัญญาณต่างๆตามที่ต้องการ หากที่ประชุมรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรจะสั่งให้ไม่ทำก่อความทุกข์ส่วนตัวของที่ตูступัติส่วนบุคคล ให้ประชุมรัฐสภาเสนอกฎร่างที่ประชุมต่อไปเพื่อขอให้ห้ามประชุมให้กู้ภัยต่อสัญญาณผู้ไม่ส่วนอิสระจากผู้ซึ่งมีความสามารถเป็นพิเศษทางกายภาพเมื่อรังสีความร้อนหรือแสงสว่างซึ่งสัมภาระเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไม่ต้องห้ามให้ใช้ในกรณีที่ต้องการศาลรัฐธรรมนูญต้องอนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้เจนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

ຖຸນສະຫະບໍດີ ສັກຍະນະຫຼວງຫ່າມ ຫັນກີ່ເສົ້າຂ່າຍກະ ອີເຈິກກະໄຕສອນ ແສ່ທາກຕຳມີ້ນທກຮ່ອງທີ່ຈໍາເປີ້ນ
ຂອງຕະຫະບໍດີສອນອີເຈິກ ໃຫ້ເປີ້ນໄໝຕາມທີ່ກຽ່າມກະບຸງຫຼີ້ຕີ ໂດຍກະໄຕສອນຫຼວງຕະຫະບໍດີສອນອີເຈິກຫ່າມ
ເປີ້ນໄໝໂດຍເຈີດເພີ້ງ

ໃຫ້ຕະຫະບໍດີສອນອີເຈິກຕຳມີ້ນທກຮ່ອງທີ່ສອນຫຼວງຫ່າມເທົ່ານີ້ແລ້ວສະຫະບໍດີສ່ານຫຼວງພ້ອມເສັນອຕະກະເທັນ
ເສົ້າຕຳມີ້ນທກຮ່ອງທີ່ໄໝຕາມນາກທ່າມ ២១១ ກາຍໃນເກົ່າສີບສັນຫຼັບແຕ່ສັນທີໄໝຕັບແຕ່ຕ້ອງ

ທັກຕະຫະບໍດີສອນອີເຈິກຫຼັກສຳຫຼັກກະຕາສັງຫຼັກຂູ້ຫຼີ້ຕີກະທີ່ຕັດກະຕຳກະທີ່ຫຼັກສຳຫຼັກຫ່າມ ໃຫ້ມີ
ຕຳສັ່ງຫຼີ້ຕີເຈື້ອນສະເໜີໃຫ້ໜ້າຫຼາກຕາສັງຫຼັກຫ່າມ ຕຳສັ່ງຕັດກະຕຳກະທີ່ເປີ້ນທີ່ສຸດ”

ມາຕຣາ ២១១

“ມາຕຣາ ២១១ ຄ້າຄະນະຜູ້ໄຕສວນອີສະຣະເຫັນວ່າຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້ຢູ່ຄູກລ່າວຫາມີພຸດທິກຣົມ
ຕາມທີ່ຄູກລ່າວຫາ ໄທສ່ວນວິນການໄຕ່ສວນໄປຢັງອັນກາສູງສຸດເພື່ອດຳເນີນການພ້ອງຄົດຕ່ອງຄົງກາເພື່ອໃຫ້
ຜູ້ຄູກລ່າວຫາພັນຈາກຕຳແໜ່ງ ໃນກຣົມເຂັ້ມນີ້ ໄທອົງຄະນະຂອງຄາລງົງກາປະກອບດ້ວຍຜູ້ພິພາກຫາໃນຄາລງົງກາ
ຊື່ດຳຮັງຕຳແໜ່ງໄມ້ຕ່າງວ່າຜູ້ພິພາກຫາຫຼວກພັນຈາກຕຳແໜ່ງ ຜົ່ງໄດ້ຮັບຄົດເລືອກໂດຍທີ່ປະໜຸໃໝ່ຄາລງົງກາ
ຈຳນວນເກົ່າຄນ

ເມື່ອຄາລງົງກາຮັບພົ່ງ ໃຫ້ຜູ້ຄູກລ່າວຫາຫຼຸດປົງບັດທີ້ນ້າທີ່ຈົນກວ່າຈະມີຄຳພິພາກຫາ ເວັນແຕ່ຄາລງົງກາ
ຈະມີຄຳສັ່ງເປັນອ່າງອື່ນ

ໃນກຣົມທີ່ຄາລງົງກາມີຄຳພິພາກຫາວ່າຜູ້ຄູກລ່າວຫາກະທຳການທີ່ຄູກລ່າວຫາ ໃຫ້ຜູ້ຕົວພິພາກຫາ
ພັນຈາກຕຳແໜ່ງນັບແຕ່ວັນຫຼຸດປົງບັດທີ້ນ້າທີ່ ແຕ່ໄໝກະທົບຕ່ອງກິຈການທີ່ຜູ້ນັ້ນໄດ້ກະທຳໄປກ່ອນພັນຈາກຕຳແໜ່ງ
ແລະໃຫ້ເພີກຄອນສີທຣີສົມຄຣັບເລືອກຕັ້ງຂອງຜູ້ຄູກລ່າວຫາ ແລະໃຫ້ເພີກຄອນສີທຣີເລືອກຕັ້ງຂອງຜູ້ຄູກລ່າວຫາ
ເປັນເວລາສີບປີດ້ວຍ

ໃນກຣົມທີ່ຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້ຢູ່ຕົວພິພາກຫາທີ່ ແລະມີຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້ເລືອອູ່
ໄມ້ຄົງກົງທີ່ນີ້ຂອງຈຳນວນຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້ທັງໝົດ ໃຫ້ປະຮານຄາລງົງກາແລະປະຮານຄາລປົກຄອງ
ສູງສຸດຮ່ວມກັນແຕ່ຕັ້ງບຸກຄລ່ົງມີຄຸນສມບັດແລະໄມ້ມີລັກຂະນະຕ້ອງຫ້າມເຫັນເດີວກບຸຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້
ທີ້ນ້າທີ່ເປັນຕຸລາກຄາລຮູ້ຮຽນນູ້ຢູ່ຕົວພິພາກຫາທີ່ໄດ້ ທີ່ຈົນກວ່າຈະມີການແຕ່ຕັ້ງຜູ້ດຳຮັງ
ຕຳແໜ່ງແຕ່ງ

ປະເທົ່າງການປິຈາດນາ

ປະຮານກຣມການເສັນອັດຕະວາມໃນມາຕຣານີ້ອັກທັ້ງມາຕຣາ

ມີຕົວປະໜຸ

ຄະນະກຣມການມີຕົວປະໜຸມາຕຣາ ២១១ ອັກທັ້ງມາຕຣາ

ໜມວັດ ១២

ອົງຄຣອີສະຣະ

“ໜມວັດ ១២

ອົງຄຣອີສະຣະ”

ປະເທົ່າງການປິຈາດນາ

-ໄມ້ມີ-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อหมวด ๑๒ องค์กรอิสระ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

“ส่วนที่ ๑

บททั่วไป”

ประเด็นการพิจารณา

ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๙

“มาตรา ๒๑๙ องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ”

ประเด็นการพิจารณา

ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๓

“มาตรา ๒๑๓ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรในหมวดนี้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๓ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรในหมวดนี้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๓ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กร ให้หมายเหตุนี้แล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙๖ (๑) (๓) (๔) และ (๕)
- (๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๗”

มาตรา ๒๑๔

“มาตรา ๒๑๔ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙๘ ในการดำเนินการสรรหา

ให้นำมาตรา ๑๙๘ มาตรา ๑๙๙ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับแก่การสรรหาตามวาระหนึ่งโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวาระหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙๘ ให้หมายเหตุที่จะดำเนินการสรรหา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๑๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๔ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙๘ ให้หมายเหตุที่จะดำเนินการสรรหา

ให้นำมาตรา ๑๙๘ มาตรา ๑๙๙ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับแก่การสรรหาตามวาระหนึ่งโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๑๕

“มาตรา ๒๑๕ นอกจากการพัฒนาจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพัฒนาตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออกจาก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามที่นำไปตามมาตรา ๒๑๓ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๖ หรือตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๔”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๒๑๓ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๖ หรือตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๔ แล้วแต่กรณี”

มีกรรมการเสนอให้นำความในมาตรา ๒๑๖ มาเพิ่มเติมเป็นวรรคสองของมาตรานี้

ประธานกรรมการเสนอให้นำความในมาตรา ๒๑๖ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม มากำหนดเป็นความในวรรคสองของมาตรานี้ ดังนี้ “ให้นำมาตรา ๒๐๓ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรคห้า และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับแก่กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพันจากตำแหน่งด้วยโดยอนุโลม” โดยตัดความในร่างมาตรา ๒๑๖ ออกทั้งมาตรา และเสนอเพิ่มเติมความเป็นวรรคสามในมาตรานี้ ดังนี้ “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม ให้นำความในมาตรา ๒๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพันจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกจาก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๒๑๓ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๖ หรือตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๔ แล้วแต่กรณี

ให้นำมาตรา ๒๐๓ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรคห้า และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับแก่กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพันจากตำแหน่งด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม ให้นำความในมาตรา ๒๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๑๖

“มาตรา ๒๑๖ ให้นำมาตรา ๒๐๓ วรรคสอง และวรรคสาม และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับแก่กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพันจากตำแหน่งโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอตัดความในมาตรานี้ออกทั้งมาตรา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรา ๒๐๓ ที่กำหนดให้ประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพันจากตำแหน่งประธานและตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเมื่olaออกจะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเคยมีการวินิจฉัยว่าการลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการลาออกจากตำแหน่งประธานเท่านั้น ไม่ได้เป็นการลาออกจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๒๐๓ ที่กำหนดให้การลาออกของประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำให้พ้นจากทั้งตำแหน่งประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น เพื่อไม่ให้ถูกใจมีและใส่ร้ายจากผู้ไม่ประสงค์ดี รวมทั้งให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในศาลรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีติตั้งร่างมาตรา ๒๗๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๗๖

“มาตรา ๒๗๖ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นจากสภาพัฒนารายภูมิสภาค และคณะกรรมการตีประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาพัฒนารายภูมิสภาค และคณะกรรมการตีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาพัฒนารายภูมิสภาค หรือคณะกรรมการตีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง การกำหนดดังกล่าวต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เหตุใดความในมาตรานี้จึงไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องระยะเวลาในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมนั้นจะต้องนำไปกำหนดได้ในบทเฉพาะกาล

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งจากเดิมความว่า “ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการ” เป็น “หัวหน้าหน่วยงานธุรการ”

- ควรนำความว่า “กำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ” ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาปรับใช้ในการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เพื่อไม่ให้ความในมาตรานี้เป็นการเน้นย้ำเฉพาะการฝ่าฝืนจริยธรรมที่ร้ายแรงเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่ความในมาตรานี้จะต้องกำหนดให้แยกออกจากเรื่องการฝ่าฝืนจริยธรรมที่ร้ายแรง เพราะร่างรัฐธรรมนูญกำหนดว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมไว้เป็นลักษณะต้องห้าม และเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งเท่านั้น ไม่ได้มีลักษณะเป็นการลงโทษ การแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรานี้ในประเด็นเรื่องการลงโทษอาจทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งจากเดิมความว่า “และต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนจริยธรรมโดยมีลักษณะร้ายแรง” เป็น “และต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมโดยมีลักษณะร้ายแรง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมโดยมีลักษณะร้ายแรง”

- มีกรรมการสอบถามว่า การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่มีลักษณะร้ายแรงตามความในมาตรานี้เป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะทำหน้าที่วินิจฉัยว่าการกระทำนั้น ๆ เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่เท่านั้น ส่วนผลของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมนั้นจะเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด

- มีกรรมการสอบถามว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกับเจ้าหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญมีความแตกต่างกันหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกับเจ้าหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ขึ้นอยู่กับการกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญกับองค์กรอิสระ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๗ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้น ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นจากสภาพัฒนารายภูมิ ภูมิสังคม และคณะกรรมการตุลาการ ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้ว ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาพัฒนารายภูมิ สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการตุลาการ แต่ไม่ห้ามสภาพัฒนารายภูมิ ภูมิสังคม หรือคณะกรรมการตุลาการที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง การกำหนดดังกล่าวต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๒๑๘

“มาตรา ๒๑๘ ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่ง นอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และเป็นไปตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น รับผิดชอบขึ้นตรงต่องค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑๙

“มาตรา ๒๑๙ ให้กำหนด มาตรา ๑๗๙ และมาตรา ๑๘๐ มาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และหัวหน้าหน่วยงานตามมาตรา ๒๑๘ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรนำมาตรา ๑๗๙ ในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์มาใช้บังคับ กับองค์กรอิสระ เนื่องจากเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่ได้บัญญัติห้ามองค์กรอิสระในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์แต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระนั้นมีความแตกต่างกับฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างกัน จึงต้องห้ามไม่ให้กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ดังนั้น จึงไม่ควรนำเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์มาใช้บังคับกับองค์กรอิสระ จึงควรตัดร่างมาตรา ๒๑๙ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบให้ตัดร่างมาตรา ๒๑๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๒๐

“มาตรา ๒๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ ถ้าองค์กรอิสระได้เห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งให้องค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามร่างมาตรานี้เป็นการบัญญัติเพื่อให้องค์กรอิสระแต่ละองค์กรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์กรอิสระใดพบว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่การกระทำดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนก็สามารถแจ้งเรื่องไปยังองค์กรอิสระอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งร่างมาตรานี้เป็นหลักการใหม่ที่ทำให้องค์กรอิสระต่างๆ ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒๐ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบเช่นเดียวกับ ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๑

“มาตรา ๒๒๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการ การเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำเนินการตามที่ได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้มีกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน ซึ่งแตกต่างจากร่างมาตราฐานที่ได้มีการเพิ่มจำนวนกรรมการการเลือกตั้งให้มีจำนวนเจ็ดคน อย่างไรก็ตาม ที่มาของกรรมการการเลือกตั้งจะมาจากสองส่วนเข่นเดียวกับที่มาของกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กล่าวคือ มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาจำนวนห้าคน และมาจากการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน

- กรรมการการเลือกตั้งที่มีที่มาตาม (๑) เป็นการบัญญัติเพื่อให้ได้กรรมการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางกฎหมายโดยเฉพาะ เพื่อให้ทำงานที่ในการดูแลรับผิดชอบในเรื่องสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเฉพาะ จึงบัญญัติกำหนดคุณสมบัติไว้สูงกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่นๆ

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณา.rัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในเรื่องคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะบัญญัติในลักษณะที่เป็นการเปิดกว้าง เช่นเดียวกับความใน (๑) เพียงแต่ไปกำหนดคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามโดยทั่วไปเท่านั้น บุคคลทั่วไปจึงสามารถสมัครเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้

- เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เพิ่มอำนาจของคณะกรรมการให้กับองค์กรอิสระ โดยปรับโครงสร้างในเรื่องอำนาจขององค์กรอิสระให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของคณะกรรมการในองค์กรอิสระ จึงต้องกำหนดคุณสมบัติของกรรมการในองค์กรอิสระให้สูงขึ้นตามไปด้วย เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วน ที่มาของกรรมการการเลือกตั้งก็เข่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ที่มาของกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ควรมีการบัญญัติกำหนดระยะเวลาของประสบการณ์ในการทำงานไว้ด้วย

- มีกรรมการเสนอให้นำคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามร่างมาตรา ๒๓๐ มาใช้กับคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) น่าจะมีความเหมาะสม

- ควรมีการเปิดกว้างให้บุคคลสามารถสมัครเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) โดยให้ผู้ที่ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมเป็นผู้มีคุณสมบัติสามารถเข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้งในสัดส่วนตาม (๑) ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่มาของกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) เห็นควรให้นำเอาคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๒๓๐ มาใช้บังคับกับคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) และเปิดโอกาสให้แก่ผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมสามารถเข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ได้ด้วย อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติของผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมนั้น เห็นควรกำหนดระยะเวลาของประสบการณ์ในการทำงานไว้ด้วย ทั้งนี้ การทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมของภาคเอกชนที่จะยังประโยชน์ต่อการบริหารและจัดการการเลือกตั้งควรให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดอีกครั้งหนึ่ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดระยะเวลาของประสบการณ์ของผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมนั้น ควรกำหนดไว้ปี สิบปี เพื่อให้คุณสมบัติของผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมีความสอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๓๐ (๕) ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติในเรื่องประสบการณ์การทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย โดยกำหนดระยะเวลาในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายไว้สิบปีเท่านั้น

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดประสบการณ์ในการทำงานด้านประชาสัมคมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น อาจทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ได้ว่าการกำหนดคุณสมบัติระยะเวลาในการทำงานไว้ยี่สิบปี เป็นการให้สิทธิแก่กลุ่มคนบางกลุ่มหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดประสบการณ์ในการทำงานในภาคประชาสัมคมดังกล่าว ไม่เป็นการให้สิทธิแก่กลุ่มคนบางกลุ่มแต่อย่างใด แม้ผู้ที่เคยทำงานในภาคประชาสัมคมในระดับห้องถีนก็มี คุณสมบัติที่จะเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ได้เช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงานในภาคประชาสัมคมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายว้างขวางและมีความเหมาะสม และยังเป็นการเปิดกว้างให้บุคคลสามารถเข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ได้ โดยอาจหมายความรวมถึงผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการติดตามการเลือกตั้ง มูลนิธิ สมาคมวิชาชีพต่างๆ หรือสโนมร เป็นต้น แต่ต้องเป็นการทำงานด้านภาคประชาสัมคมซึ่งไม่หวังผลกำไร

ท้ายที่สุด ที่ประชุมเห็นควรให้เพิ่มความชี้ใหม่เป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๒๒๑ ความที่เสนอ เป็นดังนี้ “ผู้ที่จะได้รับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓๐ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสัมคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ยี่สิบปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด”

อนึ่ง บุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓๐ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสัมคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ยี่สิบปีนั้น ต้องเป็นบุคคลที่ยังประโยชน์แก่การบริหารและการจัดการการเลือกตั้งด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนพระมหากาฬตระริย์ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและการจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่า อธิบดีอัยการ ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน

ผู้ที่จะได้รับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓๐ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสัมคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ยี่สิบปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด”

มาตรา ๒๒๒

“มาตรา ๒๒๒ กรรมการการเลือกตั้งมีภาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากาฬตระริย์ ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพันจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้”

ประเด็นการพิจารณา

- 1919 -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๗๒ โดยไม่มีการแก้ไข

ມາຕຮາ ໄກສອນ

“มาตรา ๒๒๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๗) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือได้ส่วนได้เปรียบที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือพบรหินการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือลงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้ง บางหน่วยหรือทุกหน่วย

(๔) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ด้วยการดำเนินงานของบรรดาการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะบุคคลดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ได้

การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบที่นักการกระทำการความผิดมีอำนาจกระทำได้ตามหลักกฎหมาย วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

ประเดิ้นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตในการบัญญัติความว่า “โดยสุจริตและเที่ยงธรรม” ใน (๓) กับความว่า “โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม” ใน (๔) ว่าการบัญญัติถ้อยคำทั้ง ๒ อนุมาตรดาดังกล่าว มีถ้อยคำที่ไม่เหมือนกัน คณะกรรมการมีเจตนาرمณ์พิเศษในการบัญญัติถ้อยคำที่แตกต่างกันหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติถ้อยคำที่มีความแตกต่างกันนั้น ถ้าเป็นเรื่องการจัดการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กล่าวคือ ต้องครบองค์ประกอบทั้งสองประการ คือ โดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่ในกรณีที่พบว่าการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจพบรการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในส่วนของการสืบสวนหรือไต่สวน

- มีกรรมการสอบถามว่า ความใน (๓) ความว่า “ทุกหน่วย” มีความครอบคลุมเพียงใด และหมายความถึงทุกหน่วยในเขตเลือกตั้ง หรือทุกหน่วยในประเทศ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรคสาม เป็นดังนี้ “การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบรเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบรเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” เพื่อให้เกิดความชัดเจน

- มีกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “...ไม่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” เพื่อให้ถ้อยคำสอดคล้องกันทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาห้องถื่นและผู้บริหารห้องถื่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือพบรเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) ไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือลงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย

(๔) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือก ไม่มีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ดูแลการดำเนินงานของพระคริริมานมูลนิธิฯ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบที่นักเรียนกระทำการกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบที่นักเรียนกระทำการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๒๒๔

“มาตรา ๒๒๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกมีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้กระทำการ งดเว้นกระทำการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันมีลักษณะเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือกระทำการให้การเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งกล่าวมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลอุทธรณ์ ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าผู้นั้นกระทำการกระทำความผิด ให้สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพระราชนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา

เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าคดีจะถึงที่สุดว่าผู้นั้นมีได้กระทำการกระทำความผิด ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำการกระทำความผิดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ไม่ให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ เข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา” เป็น “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา” เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาพไม่ได้มาจากการเลือกเพียงอย่างเดียวแต่ต้องผ่านการคัดกรองด้วย

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- คดีเลือกตั้งใช้ระบบໄต่ส่วน คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงยืนยันว่า ไปยังศาลโดยตรงไม่ได้ต้องส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาต่อศาลอุทธรณ์ จากก่อให้เกิดปัญหานาทางปฏิบัติ เช่น เกิดความล่าช้า หรืออัยการสูงสุดมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น จึงควรคงหลักการเดิมที่กำหนดว่า หากผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพต้องยื่นต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา แต่หากเป็นการเลือกตั้งในท้องถิ่นให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณา ส่วนเรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งควรไปกำหนดในกฎหมายลำดับรอง หรือหากจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่ประชุมโดยมีความเห็นเบื้องต้นว่าควรเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นระยะเวลาสิบปี

นายอัชพร จาจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรานี้ มาจากการที่ที่ประชุมมีความเห็นว่า หากมีการกระทำการกระทำความผิดทุจริตในการเลือกตั้งควรฟ้องคดีไปยังศาลอุทธรณ์ เพราะไม่ต้องการแยกคดี หมายความว่าถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่าผู้ถูกกล่าวหาทำผิดกฎหมายก็ฟ้องคดีอาญาว่าเข้าทำผิดกฎหมายแต่ให้ฟ้องที่ศาลอุทธรณ์ หากศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าผู้นั้นกระทำการกระทำความผิดจะได้สั่งจำคุกและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอน

สิทธิเลือกตั้งด้วย ร่างมาตรฐานนี้จึงกำหนดว่าหากพบว่ามีการกระทำซึ่งเป็นความผิดให้ฟ้องคดีต่อศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ชี้แจงว่า เรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือการสั่งเลือกตั้งใหม่นั้น หากผู้กระทำความผิดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา แต่หากเป็นความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในท้องถิ่นจะยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณา ในกรณีความผิดที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติจะส่งเรื่องดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีและยื่นเรื่องดังกล่าวให้ศาลชั้นต้นพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เคยมีกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แล้วศาลอญาญาพิพากษาว่าไม่มีความผิดหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ชี้แจงว่า เคยมีกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แล้วศาลอญาญาพิพากษาว่าไม่มีความผิด เนื่องจากคดีเลือกตั้งพิจารณาจากพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิด แต่ในคดีอา yan นั้นใช้หลักการรับฟังพยานหลักฐานคือต้องปราศจากข้อสงสัย ดังนั้น หากยังมีข้อสงสัยก็อาจเป็นเหตุให้ยกคำร้องได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๒๐๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกมีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้กระทำการ งดเว้นกระทำการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันมีลักษณะเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือกระทำการให้การเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งกล่าว มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง สหชีริวิหัชทกฤษศรุตเพื่อคำนิเทศ ที่ขึ้นชื่อที่สหชีริวิหัชทกุล ดำเนินการ สหชีริวิหัชทกุล ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น ตามที่ไม่น้อยกว่าสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เสียที่ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อศาลฎีกาพิพากษาว่ามีคำสั่งรับคำฟ้องร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าที่สหชีริวิหัชทกุลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด ในกรณีที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ เข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรรมการแบ่งหน้าที่และอำนาจให้ด้วยเจนว่าก่อนวันเลือกตั้งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่หลังจากวันเลือกตั้งแล้วเป็นหน้าที่และอำนาจของศาล

ประธานกรรมการขอสอบถามว่า มีการให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวไว้แล้วหรือไม่

นายอัชพร จาธุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวได้บัญญัติไว้แล้วในร่างมาตรา ๒๗๓ (๔)

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจต้องมีการแยกร่างมาตรานี้ออกเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งเมื่อเมืองให้ต้องสังเสือกตั้งใหม่ต้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจตามร่างมาตรา ๒๗๓ (๔) ในการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่วครัว และส่วนที่สองเมื่อมีการกระทำไม่สุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นการทุจริตไม่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งตามร่างมาตรา ๒๗๔ หรือไม่ ก็ให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณียังไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ แต่หากมีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรจะสิ้นสุดต่อเมื่อศาลฎีกาสั่งเท่านั้น หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสั่งเลือกตั้งใหม่อาจเป็นปัญหาได้หากศาลฎีกายกคำร้อง

นายอัชพร จาธุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกเว้นบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๖ กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓ ซึ่งร่างมาตรา ๙๓ (๕) กำหนดว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อยู่ระหว่างถูกตรวจสอบสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่วครัว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษา ดังนั้น แม้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรแล้วแต่หากถูกตรวจสอบสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่วครัว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ก็ต้องพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ควรให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เนื่องจากกำหนดไว้ชัดเจนว่า ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่หลังจากประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลฎีกา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๗๔ ที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและร่างมาตรา ๒๗๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ตามความเห็นของที่ประชุม ดังนี้

มาตรา ๒๗๔

“มาตรา ๒๗๔ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมอันเกิดจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือก หรือผู้ใดกระทำการ งดเว้นกระทำการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๒๗๓ (๔)

สำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๒๗๔/๑

“มาตรา ๒๗๔/๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๗๔ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อกาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือก หรือผู้ซึ่งกระทำการอันมีลักษณะเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือกระทำการให้การเลือกตั้งหรือการเลือกดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพระราชนักบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้ม้าชีงสมาชิกกุณิสภา

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุณิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกานจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุณิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุณิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม เข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือกุณิสภา”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่าเหตุใดจึงใช้คำว่า “โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม” แทนคำว่า “โดยสุจริตและเที่ยงธรรม”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างรัฐธรรมนูญนี้มีทั้งความว่า “โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม” และความว่า “โดยสุจริตและเที่ยงธรรม” เนื่องจากมีสองกรณี กรณีที่หนึ่งเรื่องการเอาผิด ไม่สุจริตก็ถือว่า มีความผิด ไม่เที่ยงธรรมก็ถือว่ามีความผิด จึงใช้ความว่า “โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม” และกรณีที่สองหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกระทำการโดยโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่ใช้อย่างโดยย่างเงียบหัน ความว่า “โดยสุจริตและเที่ยงธรรม” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ เป็นดังนี้ “มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกกุณิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสาม เข้าในจำนวนหน่วยของเป็นจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือกุณิสภา”

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีการเลือกตั้งห้องถินที่ให้ส่งเรื่องไปยังศาลอุทธรณ์ควรต้องมีการเขียนเพิ่มเติมไว้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคห้าของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ดังนี้ “ให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาห้องถินหรือผู้บริหารห้องถินด้วยโดยอนุโนมส แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาน เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด”

- มีกรรมการสอบถามว่า มีบทลงโทษกรณีมีบุคคลใดทำให้การลงประชามติไม่เป็นไปโดยเที่ยงธรรมหรือไม่สุจริตหรือไม่ หากมีบทลงโทษคืออะไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวจะนำไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง ส่วนการลงโทษคือการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในวรรคนี้ของร่างมาตรา ๒๒๔ กล่าวถึงผู้อื่นนอกจากผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกด้วย แต่ในที่นี้ควรเป็นเรื่องเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือก เท่านั้น

- ควรแก้ไขความในวรรคนี้ของร่างมาตรา ๒๒๔ โดยตัดความว่า “อันเกิดจากผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือก หรือผู้ได้กระทำการ ด้วยกรรมการ ด้วยกรรมการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าว” ออก

- ควรแก้ไขความในวรรคนี้ของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ โดยตัดความว่า “...ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือก หรือผู้ซึ่งกระทำการอันมีลักษณะเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือกระทำการให้การเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งล่ามได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น” ออก

- ควรแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคนี้ของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ เป็นดังนี้ “มาตรา ๒๒๔/๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๔ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วมีหลักฐานยืนยันการเขื่องได้ว่า_หาก

ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใด กระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกนี้ได้เขียนไปโดยสุขใจหรือเท็จธรรม..."

อนึ่ง ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๓ (๕) เป็นดังนี้ “(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแล้วตีพิพากษาชั่วโมงที่สุดหรือตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” เนื่องจากมีการแก้ไขให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังศาลฎีกาแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ควรบัญญัติหลักการเรื่องโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายลำดับรองโดยกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำผิด ดังนี้ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และขาดใช้ค่าเสียหาย

- วิธีพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งนั้น รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แต่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการอยู่ระหว่างจัดทำไม่ได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับวิธีพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ควรเพิ่มหลักการเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งไว้ในร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ด้วย

- บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรมภายหลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองผลการเลือกตั้งแล้วและผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาพัฒนารายภูมิ สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาพัฒนาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เป็นเวลาพอสมควรก่อนที่จะมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่นั้น ควรเพิ่มหลักการเพื่อรองรับการกระทำของผู้นั้นก่อนที่จะมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ในร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ด้วย

- มาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาพัฒนารายภูมิ และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาพัฒนาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว ดังนั้น ร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ควรนำหลักการในมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความดังต่อไปนี้เป็นวรรคห้าของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้ “ให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาพัฒนาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกานี้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด” และเพิ่มความดังต่อไปนี้เป็นวรรคหกของร่างมาตรา ๒๒๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้ “การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกานี้เป็นที่สุด” ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกานี้ ซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการได้โดยรวดเร็ว”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๔ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งได้ทันทีที่หลักฐานนี้ชัดเจนที่สุด ให้ดำเนินการได้โดยรวดเร็ว”

ทั้งที่ฐานอันควรเชื่อได้จากการเดือดตัวหรือการเสียภาษีให้เขียนไปโดยสุจริตหรือเท็จชาระ คำสั่งดังกล่าว
ให้เขียนที่สุด หรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี
ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๒๗๓ (๔)

คำสั่งตามวาระคนี้ ให้เป็นที่สุด

ເນື້ອຕາສອງກ່າຍຮັບໃຫ້ຕາມສັບຕາພອງໄວ້ພິຈາລະນາແລ້ວ ທຳຜູ້ຫຼັກຄ່າຂາຍເນື້ອສົມກືດສາກ
ຜູ້ທັກຮ່າຍງໍາຮ່າຍສົມກືດສຸມົມສາກ ໃຫ້ຜູ້ນໍ້າທຸດບໍ່ຕີ້ຫຼັກທີ່ອັນດສາດຕີ່ຍີ້ທີ່ສຸດສ່າງຜູ້ນໍ້າໃໝ່ຕ່າຍ່າ
ຕະກຳມືດ ໃຫ້ກ່າຍໃຫ້ຕາມພິພາຫຍ່ານໍ້າທີ່ສຸດສ່າງຜູ້ນໍ້າທຸດກ່າຍກຳຕະກຳມືດໃຫ້ຕາມສັບພິກຕະນິກິຕີສົມຕ່າຍ່າ
ເສືອດັ່ງຂອງຜູ້ນໍ້າ ແລະໃຫ້ສົມກືດກາພ່ອຮ່າຍສົມກືດສາກຜູ້ທັກຮ່າຍງໍາຮ່າຍສົມກືດສຸມົມສາກຜູ້ນໍ້າສິນສຸດສ່າ
ໜ້າແຕ່ຮັນທີ່ຫຼັກທຸດບໍ່ຕີ້ຫຼັກທີ່

“ໃນທັນນະນາຍົກສາກຳ່ເກນຮ່າຍງວຽກທີ່ອສະນາຍືກສຸມສັນລິສາເຊື້ອທຸກບໍລິບົດທີ່ຕາມຮ່າຍດີເຊັ່ນ
ຈຳກັດຫຼາຍຂອງສະນາຍືກເກົ່າທີ່ນີ້ຢູ່ຂອງສະນາກຳ່ເກນຮ່າຍງວຽກທີ່ອສັນລິສາ”

๒. เพิ่มความใหม่เป็นร่วงงานครัว โภชนา/๑ ตั้งปี

“มาตรา ๒๔๕/๑ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๔ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใด กระทำการให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูก控告 ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพระราชนูญติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้นำซึ่งสมาชิกกิจกรรมสภาราชบัญญัติ

เมื่อศาลอธิการมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลอธิการจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีได้กระทำการผิด และเมื่อศาลอธิการมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำการผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาพนั้นล้วนสอดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ไม่ให้นับสมาชิกสภาพผู้แทนรายกรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสามเป็นจำนวน
สมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาพผู้แทนรายกรหรือวุฒิสภา

ให้นำความในมาตรฐานนี้ไปใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบໄต่ส่วนแล้วให้ดำเนินการได้โดยรวดเร็ว”

๓. แก้ไขร่างมาตรา ๙๓ (๕) เป็นดังนี้

“(๕) อยู่ระหว่างถูกร่างบการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาแล้วดีหนี้จะซื้อรื้อที่สุดหรือตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๒๒๕

“มาตรา ๒๒๕ ในระหว่างที่พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปสอบสวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำการมิผิด

ในการนี้ที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำการมิผิด หรือจับหรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ”

ประเด็นการพิจารณา

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๓๖ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจจ้างระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและรัฐมนตรีและรัฐมนตรีขณะอยู่ในตำแหน่งเพื่อรักษาการกรณีคณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีที่รักษาการจะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของรัฐ และคำนึงถึงความสุจริต เที่ยงธรรม ความเสมอภาค และโอกาสหัดเที่ยมกันในการเลือกตั้งนั้น ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการฯ อยู่ระหว่างจัดทำมิได้บัญญัติหลักการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจเข่นเดียวกับที่เคยบัญญัติในมาตรา ๒๓๖ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายปกรณ์ นิตประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๒๓ (๖) ได้บัญญัติหลักการเพื่อรองรับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวางระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการรัฐมนตรีและรัฐมนตรีขณะอยู่ในตำแหน่งเพื่อรักษาการกรณีที่คณะกรรมการรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่รักษาการจะต้องไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันอาจมีผลต่อการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ซึ่งแจงเพิ่มเติมว่า เรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวางระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการรัฐมนตรีและรัฐมนตรีขณะอยู่ในตำแหน่งเพื่อรักษาการกรณีที่คณะกรรมการรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่รักษาการจะต้องไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันอาจมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๓

ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๓ ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖

“มาตรา ๒๒๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการในระดับกรมมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน หรือมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องคุณสมบัติของผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๒๖ เป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาซึ่งเป็นบุคคลผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการในระดับกรมมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนั้น ควรนำหลักการเรื่องคุณสมบัติของผู้ได้รับการสรรหาเป็นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมากำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อทำหน้าที่ด้านกฎหมาย หรือการวินิจฉัยคำร้องตามกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

- วิธีการบัญญัติคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาในองค์กรอิสระต่าง ๆ นั้น ในร่างมาตราอื่นจะบัญญัติคำว่า “ไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ดังนั้น ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๒๖ ควรปรับวิธีการบัญญัติให้เป็นเข่นเดียวกับร่างมาตราอื่นด้วย

- หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๒๖ วรรคสองว่าด้วยเรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารราชการแผ่นดินนั้น มีความเหมาะสมเนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของส่วนราชการส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนหรือไม่ การปฏิบัติตามหน้าที่ของส่วนราชการเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายหรือในกรอบหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการ หรือหน่วยงานภาครัฐต่างๆ หรือไม่ ดังนั้น ไม่เห็นด้วยกับการนำคุณสมบัติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมากำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- เรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินในสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณณะจำนวนหนึ่งคนนั้น ควรเพิ่มคุณสมบัติโดยต้องดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบปี

- ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้พิพากษาในศาลฎีกาเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ด้านกฎหมายหรือตีความกฎหมาย

- ความว่า “หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” ในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๗๖ นั้น หมายความรวมถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นองค์การมหาชนด้วยหรือไม่

- เรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่กำหนดในร่างมาตรา ๒๗๔ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยมุ่งเน้นตรวจสอบเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น คณะกรรมการให้ความสำคัญกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของส่วนราชการที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน หรือประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่ และอำนาจของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ จึงไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มสัดส่วนของผู้พิพากษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๗๖ เป็นดังนี้ “ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่า อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการ ในราชด้วยที่ เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่า กรรมชánhassez นักกฎหมาย หรือ หัวหน้าหน่วยงานที่เขียนรัฐวิสาหกิจตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด ทั้งนี้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน หรือมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบปีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนไม่เกินสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของคุณวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่า อธิบดี หรือหัวหน้าส่วนราชการ ในราชด้วยที่ เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่า กรรมชánhassez นักกฎหมาย หรือ หัวหน้าหน่วยงานที่เขียนรัฐวิสาหกิจตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด ทั้งนี้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน และมีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบปีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งคน และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์”

มาตรา ๒๒๗

“มาตรา ๒๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหากปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๘

“มาตรา ๒๒๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะกรรมการศูนย์ให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม

(๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้แจ้งให้คณะกรรมการศูนย์ทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร ต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๒๘ เป็นดังนี้ “ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่อง ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสดงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม

(๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้แจ้งให้คณะกรรมการรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

ต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มาตรา ๒๒๙

“มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ซักข้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลมีคำสั่ง คำสั่ง หรือการกระทำการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “กฎ คำสั่ง หรือการกระทำการจัดตั้งของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลมีคำสั่ง คำสั่ง หรือการกระทำการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๒๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ซักข้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ก្នុង คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ซักข้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง"

ส่วนที่ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๐

“มาตรา ๒๓๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของจุล士ภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ หรืออธิบดีศาลปกครองขั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีตั้งแต่วันที่ได้รับการเสนอข้อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี"

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความว่า “และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น” ใน (๕) เพื่อให้ผู้สมัครรับการสรรหาเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับไปให้องค์กรวิชาชีพที่เคยทำงานรับรองให้หรือไม่ ส่วนความใน (๓) เสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำเนินการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพ โดยประกอบวิชาชีพอย่างสมำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีบังถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชน์จำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำเนินการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี”

มาตรา ๒๓๑

“มาตรา ๒๓๑ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีภาระการดำรงตำแหน่งเก้าปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๑

“มาตรา ๒๓๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) トイส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดัดรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดัดรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒) トイส่วนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๓) กำหนดให้ผู้ดัดรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือเป็นการกระทําของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๒๐ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๒) เป็นดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือเป็นการกระทําของ

เจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ก็ได้”

ที่ประชุมสอบถกมและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ใต้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจใช้หน้าที่ และหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ใน (๑) นั้น ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ตรวจสอบตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “ใต้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจใช้หน้าที่และหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

- มีกรรมการสอบถกมว่า ความว่า “ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ” ในวรรคสองนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำรวจเป็นผู้ดำเนินการแทนได้หรือไม่

- เรื่องการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำรวจเป็นผู้ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่นั้น ปัจจุบันได้บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงควรเพิ่มหลักการให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือการสอบสวนคดีอาญา เพื่อรองรับหลักการในเรื่องการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำรวจเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนคดีอาญาไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

- หลักการใน (๑) ครอบคลุมถึงเรื่องการกระทำความผิดของตุลาการศาลปกครองที่มีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจใช้หน้าที่และอำนาจที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องอำนาจสืบสวนสอบสวนความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่สำรวจจับกุมผู้กระทำความผิดแล้วจะต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนสอบสวน โดยปัจจุบันบัญญัติหลักการไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ส่วนเรื่องการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น เป็นกรณีมาตรฐานทางจริยธรรมที่เป็นมาตรฐานกลางใช้หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ หรือหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ นั้น ควรกำหนดให้องค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ในมาตรฐานจริยธรรมของแต่ละ

องค์กรว่า กรณีใดจึงจะถือเป็นการขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเพื่อให้เกิดความชัดเจนมาก ยิ่งขึ้น

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ผู้ตรวจสอบการแผ่นดินเป็นองค์กรที่มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนด มาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมนั้น ควรเพิ่มหลักการไว้ในหมวด คณะกรรมการรัฐมนตรีกำหนดให้คณะกรรมการตัดสินใจให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- เรื่องการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมกรณีใดจึงจะถือว่าเป็นการกระทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น ควรกำหนดให้แต่ละองค์กรเป็นผู้พิจารณากำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละองค์กร จะมีความเหมาะสมมากกว่า ส่วนจะมอบให้คณะกรรมการตัดสินใจเป็นผู้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อใช้เป็น มาตรฐานกลางนั้น อาจนำไปใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมกับองค์กรบางองค์กรเท่านั้นโดยไม่สามารถ นำไปใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการตุลาการและข้าราชการอัยการได้ ดังนั้น คณะกรรมการ พิจารณากำหนดองค์กรที่จะมาทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อเป็นมาตรฐานกลาง โดยจะต้องแยกมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระกับมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการออกจากกัน

- เรื่องการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ ควรกำหนดให้องค์กรอิสระร่วมมือกัน ในการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรอิสระ ส่วนมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมอบหมายให้คณะกรรมการตัดสินใจเป็นผู้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม

- รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ทุกองค์กรจะต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งปัจจุบันส่วน ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและองค์กรอิสระต่างๆ ได้จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของแต่ละ องค์กรตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ปัญหาอยู่ที่การบังคับใช้จริยธรรมและกำหนดหน่วยงานที่จะบังคับให้ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ดังนั้น ควรกำหนดกลไกเพื่อรับการบังคับมาตรฐานทางจริยธรรม ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้ในรัฐธรรมนูญด้วย

- ในต่างประเทศการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายบริหารในการ กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น ควรกำหนดให้คณะกรรมการตัดสินใจเป็นผู้กำหนด มาตรฐานทางจริยธรรมของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และกำหนดกลไกการตรวจสอบ การปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเพิ่มหลักการในเรื่องการจัดทำ วิธีการ การใช้บังคับมาตรฐานทาง จริยธรรมที่จะใช้กับหน่วยงานของรัฐเพื่อมิให้มีการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงโดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากการบัญญัติ หลักการดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๒๓๒ จะทำให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ บ.ป.ช. โดยตรงใน การกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานจริยธรรมซึ่งไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงควรกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจ ของฝ่ายบริหารในการออกกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมว่ากรณีใดบ้างจึงจะไม่เป็นการฝ่าฝืน การปฏิบัติหน้าที่ที่อาจส่งผลให้ต้องรับโทษฐานกระทำการผิดมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง

- ความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ใน (๒) หมายความรวมถึงพนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษา ศาลยุติธรรม ด้วยหรือไม่ กรณีที่หมายความรวมถึงพนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษาศาลมีคดีที่ต้องรับโทษด้วย การจะ

มอบหมายให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมก็อาจขัดต่อมาตรฐานทางจริยธรรมของพนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษาศาลยุติธรรมที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะขององค์กรอัยการและศาลยุติธรรมได้

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวาระสามของร่างมาตรา ๗๒ ดังนี้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” หมายความว่าอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” หมายถึง รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการจัดทำประมวลจริยธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยประมวลจริยธรรมดังกล่าวต้องมีมาตรฐานในการปฏิบัติไม่ต่ำกว่าที่มาตรฐานทางจริยธรรมกำหนดไว้

- คณะกรรมการ ป.ป.ช. ควรมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการทุจริตและคอร์รัปชันเป็นสำคัญ โดยลดบทบาทการตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมลง เนื่องจากอาจเป็นการก้าวล่วงอำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่มากเกินไป ทั้งนี้ การกระทำได้เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงหรือไม่ เป็นเรื่องดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้นๆ จะเป็นผู้พิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความผิดทางวินัยหรือมาตรฐานทางจริยธรรมเกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ อย่างไรก็ตาม หากจะจำกัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจกำหนดให้สามารถพิจารณาเรื่องการดำเนินการทางวินัยและการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๒ (๒) ควรตัดความว่า “หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” เนื่องจากไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ต้องตรวจสอบเรื่องดังกล่าว

- หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามร่างมาตรา ๒๓๒ สามารถเทียบเคียงจากมาตรา ๒๓๐ เรื่องการถอดถอนจากตำแหน่งในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๓๒ (๑) ควรแก้ไขเป็นความว่า “ได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็น” เพื่อให้ความสอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๓๒ (๒)

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธนุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เดิมร่างมาตรา ๒๓๒ (๑) ใช้ความว่า “ได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีคำนิจฉัย” แต่กรณีดังกล่าวเมื่อมีการได้ส่วนข้อเท็จจริงเรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอความเห็นพร้อมรายงานการได้ส่วนส่งให้อัยการสูงสุดพ้องคดีต่อไป ไม่มีขั้นตอนการวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด จึงแก้ไขความใน (๑) เป็นความว่า “ได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็น”

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๒ (๑) และ (๒) เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ใต้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ได้มีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ใต้ส่วนและชีวประวัติที่นักทรัพยากรัฐบาลวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้ร้ายผิดปกติกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมซึ่งข้าราชการ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต..."

นายอัชพร จากรุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๒ วรรคสาม ความว่า “ให้นำความในมาตรา ๒๒๐ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยอนุโลม” ควรตัดออก เนื่องจากร่างมาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในบททั่วไป ซึ่งใช้บังคับกับองค์กรอิสระทุกองค์กรอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๓๒ อีก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๓๒ (๓) ความว่า “กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นแบบฟอร์มและหนีสิน...” หมายความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือกรรมการ ป.ป.ช. ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ครอบคลุมความรวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๒ (๓) เป็นความว่า “กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นแบบฟอร์มและหนีสินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนีสินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๒ (๓) ที่แก้ไขใหม่ หมายความรวมถึงตุลาการศาลปกครองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอัยการหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๒ (๓) ที่แก้ไขใหม่ ความว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” มีความหมายครอบคลุมผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอัยการแล้ว แต่ที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ใต้ส่วนข้อเท็จจริงและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ได้มีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ใต้ส่วนและมีความเห็นที่ว่ามีการกระทำการใดๆ ที่ขัดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทรงอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใดๆ ที่เป็นภัยต่อเจ้าหน้าที่ หรือผู้เดินทางไปบ้านที่ต้องการเข้าชม กระทำการใดๆ ที่เป็นภัยต่อเจ้าหน้าที่ หรือความผิดต่อเจ้าหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐยืนบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัตไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพเกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรงหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

និងអាជ្ញាធរដែលមានការបង្កើតឡើងជាប្រព័ន្ធដីលីមូនុយោង

๒. เพิ่มความเป็นวรรคสามของร่างมาตรฐาน ๗๗ ดังนี้

“มาตรา ๗๒ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินและงานของรัฐอย่างอื่น รวมตลอดทั้ง การบริการประชาชน ให้มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ ตามหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี

การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวเกินหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว”

ມາຕຮາ ແກ້ໄຂ

“มาตรา ๒๓๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้担当 ดำเนินการเมือง ดุลยการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้担当 ดำเนินการในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติกรรมตาม มาตรา ๒๓๒ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ส่วนข้อเท็จจริง และหากมี ผลตัดสินใจคarence เสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติกรรมตามที่ได้ส่วน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การໄต້ສົວຂ້ອເທິງແລະມືມຕາມວຽກຄົນນີ້ ຄະກຽມການປັບປຸງກັນແລະປະບັບປຸມການຖຸຈົດ
ແຫ່ງໝາດຕີຕ້ອງດຳເນີນການໃຫ້ແລ້ວເສົ້າຈາຍໃນໜຶ່ງປັບແຕ່ວັນທີໄດ້ຮັບເຮືອງ ກຣນີຈຳເປັນອາຈນີມຕີໃຫ້ຂໍາຍາ
ຮະຢະເວລາໄດ້ຄົງລະໄມເກີນສີເຕືອນ ແຕ່ຮົມແລ້ວຕ້ອງໄມ່ເກີນສອງປັບແຕ່ວັນທີໄດ້ຮັບເຮືອງ ໂດຍຕ້ອງແສດງເຫຼຸຜລິນ
ການຂໍາຍາຮະຢະເວລາດ້ວຍ

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับเรื่องไว้พิจารณาหรือประทับรับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาเงื่นแต่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ผิดต่อกรณีหรือกระทำการใดความผิด หรือร่วมรายผิดปกติตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำวินิจฉัยหรือพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อ กิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง และให้เพิกถอนสิทธิสมควรรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ได้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามวาระสามไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่วมรายผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้ง บรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มานาแทนทรัพย์สินนั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และให้มีอำนาจใจส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้ดูแลรักษาคนไข้ที่ต้องการดำเนินการเมืองหรือผู้ดูแลรักษาคนไข้ในองค์กรอิสระผู้ใดจะใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๓๒ (๓) หรือจะใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื้อใจได้ว่าเพื่อไม่ประسنค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโฉยอนโน้ม”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัชพร จาจุนดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคเจ็ด ความว่า “และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประسنค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม” เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาให้รอบคอบว่าบุคคลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินมีเจตนาไม่ประسنค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินอย่างแท้จริงหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้ถ้อยคำมีความสมบูรณ์และกระชับยิ่งขึ้น เสนอตัดความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม ความว่า “แต่ไม่กระทบต่อ กิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง” แล้วความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคสี่ ความว่า “วรรคสาม” อออก

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เพื่อให้ความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคเจ็ด มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ควรเพิ่มความว่า “ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ” ในบทบัญญัติดังกล่าว

- คดีทุจริตที่เกี่ยวกับเรื่องระหว่างประเทศมีความซับซ้อน ข้อมูลพยานหลักฐานและการติดตามคดีใช้ระยะเวลา หากกำหนดระยะเวลาให้คณะกรรมการฯ ป.ป.ช. ได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่องอาจไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ จึงควรขยายระยะเวลาหรือไม่ต้องกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการในคดีทุจริตที่เกี่ยวกับเรื่องระหว่างประเทศ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง กรณีจำเป็นอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสี่เดือน แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยต้องแสดงเหตุผลในการขยายระยะเวลาด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่จำเป็นต้องได้ส่วนข้อเท็จจริงจากต่างประเทศตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบka จะขยายเวลาออกไปอีกแต่รวมแล้วไม่เกินห้าปีก็ได้”

ทั้งนี้ ในการบัญญัติกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ควรกำหนดรายละเอียดว่าคดีที่คณะกรรมการฯ รับเรื่องมาและยังมีอายุความเหลืออยู่มากกว่าหนึ่งปี หากปล่อยให้ขาดอายุความ เจ้าของสำนวนเรื่องนั้นต้องรับผิด โดยถือว่าเป็นการประพฤติมิชอบในวงราชการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีจำเป็นที่คณะกรรมการฯ สามารถมีมติขยายระยะเวลาในการได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติได้ ควรลดจำนวนครั้งในการขยายระยะเวลาลง เพื่อให้การดำเนินการมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

- คดีที่เกี่ยวข้องกับการยึดรัฐพยืนต่างประเทศอาจต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการมากกว่าห้าปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง กรณีดังกล่าวจะบัญญัติข้อยกเว้นไว้อีกอย่างไรหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการฯ ควรพิจารณาว่าคดีที่เกี่ยวข้องกับการยึดรัฐพย์ในต่างประเทศ บางกรณีมีความจำเป็นและมีความคุ้มค่าในการเดินทางไปยึดรัฐพย์ดังกล่าวหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคสอง ที่แก้ไขใหม่ เป็นการกำหนดรายละเอียดในการขยายระยะเวลาดำเนินการได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติของคณะกรรมการฯ ซึ่งควรบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- ระยะเวลาในการได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติของคณะกรรมการฯ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จะมีบทลงโทษอย่างไรหรือไม่ ทั้งนี้ ความล่าช้าในการดำเนินการส่วนใหญ่เกิดจากมาตรการในการเรียกเอกสารและพยานหลักฐานของคณะกรรมการฯ ป.ป.ช. ไม่มีผลบังคับอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากคณะกรรมการฯ ดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดอาจถูกลงโทษได้เช่นกัน ทั้งนี้ อาจต้องกำหนดรายละเอียดเรื่องดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง กรณีจำเป็นอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกินสี่เดือน แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยต้องแสดงเหตุผลในการขยายระยะเวลาด้วย”

เทศะเหตุผลในทักษะภาษาอักษรศาสตร์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๓๓ วรคหนึ่ง ตีความได้ว่า ผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองที่มีพฤติกรรมผิดตามมาตรา ๒๓๒ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ส่วนข้อเท็จจริง และส่งสำนวนการให้ส่วนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองทั้งสิ้น ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บุคคลที่จะถูกฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองจะมีเฉพาะผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองระดับสูงเท่านั้น ไม่วรุ่มถึงข้าราชการการเมืองอื่น ซึ่งแยกบัญญัติเป็นคนละกรณี

- ตามมาตรา ๒๓๕ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้บุคคลดังกล่าวถูกฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมือง ส่วนข้าราชการการเมืองระดับห้องถิน โดยที่ไม่ไปหากกระทำความผิดทางอาญาจะไม่ถูกฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมือง เว้นแต่เป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองระดับสูง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กรณีผู้ใดมีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ใช้บังคับกับบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ได้แก่ ผู้ดำเนินการแห่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาพผู้แทนราชภูมิ สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด นอกจากนั้น ยังนำไปใช้บังคับแก่ผู้ดำเนินการแห่งในองค์กรอิสระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้พิพากษาหรืออัยการพนักงานอัยการ หรือผู้ดำเนินการแห่งระดับสูงด้วย

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ วรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำเนินการแห่งทางการเมือง เฉพาะที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำเนินการแห่งในองค์กรอิสระ...”

- มีกรรมการสอบถามว่า ผู้ที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำเนินการแห่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำเนินการแห่งในองค์กรอิสระ จะถูกฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำเนินการแห่งทางการเมืองประกอบด้วย

- กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเสียเอง จะเสนอเรื่องให้องค์กรได้วินิจฉัย เนื่องจากโดยปกติถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ขี้แจงว่า กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่าย亲หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเสียเงื่อง ให้ดำเนินการตามร่างมาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จันกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๑๑ กำหนดให้ต้องตั้งผู้ใต้ส่วนอิสริยยศเพื่อพิจารณาคดีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกระทำการเสียเงื่อง อย่างไรก็ตาม ร่างมาตรา ๒๓๓ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ใต้ส่วนข้อเท็จจริงกรณีมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องตั้งผู้ใต้ส่วนอิสริยยศ ดังนั้น กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกานเพื่อวินิจฉัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๓๓ (๑) กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ส่วนกรณีอื่นนอกจากเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกานแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น เมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องต่อศาลฎีกานแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย เนตุที่ควรเสนอเรื่องต่อศาลฎีกานแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ใช่ศาลฎีกาน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง นอกจากนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ วรรคแรก เป็นดังนี้ “....หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใด...” เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๑๑

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใด มีพฤติกรรมตามมาตรา ๒๓๒ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติกรรมตามที่ไต่สวน ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ยกเว้นกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกานแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อวินิจฉัย

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกานแผนคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การได้ส่วนข้อเท็จจริงและมีมติตามวาระคหนิ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง กรณีเชิงข้อหาซึ่งติดให้ข้อหาโดยระยะเวลาไม่ได้รับฟังไม่เกินสี่เดือน หรือจะสั่งตัวอย่างไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยต้องมีผลต่อไปตั้งแต่วันที่ได้รับฟังไม่เกินสี่เดือน แต่จะสั่งตัวอย่างไม่เกินสองปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง เนื่องจากข้อหาของผู้ต้องหาเป็นความลับทางการเมือง ไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้

ผู้ได้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามประศักดิ์ไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้รับทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น ยกเว้นของแฝงดิน

การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดาร์งตำแหน่งทางการเมืองให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และให้มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้ดํารงตําแห่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดํารงตําแห่งในองค์กรอิสระผู้ใดจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๓๒ (๓) หรือจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเจ้าหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประسنงแสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม”

ମାତ୍ରା ଏଣ୍ଟ୍

“มาตรา ๒๓๔ ให้นำความในมาตรา ๒๓๓ มาใช้บังคับแก่การกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดํารงตําแหน่งระดับสูงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัชพร จากรุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ซึ่งเจรจา
ร่างมาตรา ๒๓๔ ควรตัดออก เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมือง จึงให้อนุโลมนำมามาใช้บังคับแก่การกระทำการทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงให้อนุโลมนำมามาใช้บังคับแก่การกระทำการทำความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการได้ตัดเรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกไป เหลือเพียง
การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งระดับสอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีติตั้งร่างมาตรา ๒๓๕ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๒๓๕

“มาตรา ๒๓๕ สมาชิกสภាភັນທະນາຮຽນ สมาชิกสภາ หรือสมาชิกของห้องสองสภາ จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกห้องหมุดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภາ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชี้อุปกรณ์ว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ได้กระทำการตามมาตรา ๒๓๒ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร เมื่อประธานรัฐสภาพเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาพดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีกล่าวหาว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม วรรคห้า และวรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้นำมาตรา ๒๑๐ และมาตรา ๒๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๕ (๒) เป็นดังนี้ “...(๒) ในกรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้นำมาตรา ๒๑๖ แห่งมาตรา ๒๑๖ มาก่อนเข้าสู่ขั้นตอนไม่ลงโทษ ไม่ยกเว้นอำนาจของศาลฎีกาเขียนสำเนาของคำสั่งของประธานรัฐสภาพเสนอเรื่องไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓๕/๑”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๕ สมาชิกสภាភັນທະນາຮຽນ สมาชิกสภາ หรือสมาชิกของห้องสองสภາ จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกห้องหมุดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภາ หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชี้อุปกรณ์ว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ได้กระทำการตามมาตรา ๒๓๒ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร เมื่อประธานรัฐสภาพเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาพดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีกล่าวหาว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม วรรคห้า และวรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้นำมาตรา ๒๑๖ แห่งมาตรา ๒๑๖ มาก่อนเข้าสู่ขั้นตอนไม่ลงโทษ ไม่ยกเว้นอำนาจของศาลฎีกาเขียนสำเนาของประธานรัฐสภาพเสนอเรื่องไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓๕/๑”

ในการนี้ ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความต่อไปนี้เป็นร่างมาตรา ๒๓๕/๑
มาตรา ๒๓๕/๑

“มาตรา ๒๓๕/๑ เมื่อประธานศาลฎีก้าได้รับเรื่องตามมาตรา ๒๓๕ (๒) แล้วให้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีก้าเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ถูกกล่าวหาไม่พอดีกับภารกิจตามที่ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีก้า แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อศาลฎีก้าแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับฟ้องแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีก้าแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในการนี้ที่ศาลฎีก้าแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้ศาลาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีก้าและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จงกัวกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- คณะกรรมการได้กำหนดขอบเขตภัยคุกคามที่ของศาลรัฐธรรมนูญและกรรมการในองค์กรอิสระไว้แล้ว

- ความในร่างมาตรา ๒๓๕/๑ อาจมีการกำหนดโดยที่ไม่เหมาะสมกับข้อกล่าวหา

- หน่วยงานใดจะปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับคณะผู้ไต่สวนอิสระตามร่างมาตรา ๒๓๕/๑ และควรกำหนดห้ามไม่ให้กรรมการในคณะผู้ไต่สวนอิสระสมัครเป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย นอกจากนี้ ควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้ฝ่ายการเมืองอาศัยช่องทางจากหลักการในร่างมาตรานี้เพื่อกล่าวหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน่วยงานที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการรองรับคณะผู้ไต่สวนอิสระตามร่างมาตรา ๒๓๕/๑ คือ สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานศาลปกครองสูงสุด และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๕ วรรคท้าย เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๓๒๕/๑ เป็นดังนี้ “...ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม ให้นำความในมาตรา ๙๑๑ ๒๓๕/๑ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๒๓๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๒๓๕/๑ เมื่อประธานศาลฎีกาได้รับเรื่องตามมาตรา ๒๓๕ (๒) แล้วให้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อตั้งคุณสมบัติส่วนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ส่วนหาข้อเท็จจริง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคุณสมบัติส่วนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ถ้าคุณสมบัติส่วนอิสระเห็นว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ถูกกล่าวหาไม่พอดีกับการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อ ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับฟ้องแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้ศาลาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่ไม่ถึงกี่หนึ่งของจำนวนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรงตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกจาก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามท้าวไปตามมาตรา ๒๑๓ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๑ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๖ หรือตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๔ แล้วแต่กรณี

ให้นำมาตรา ๒๐๓ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรคห้า และมาตรา ๒๐๕ มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม ให้นำความในมาตรา ๒๑๕/๑ วรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

“ส่วนที่ ๕

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบซึ่งส่วนที่ ๕ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๖

“มาตรา ๒๓๖ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหาด้วยทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๗

“มาตรา ๒๓๗ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีภาระการดำรงตำแหน่งหากปีบังแท้วันที่พระมหาด้วยทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๘

“มาตรา ๒๓๘ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่อง เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) สั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวาระหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (๕) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต้องดำเนินถึงนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๘ (๑) และ (๒) ประกอบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๒) ความว่า “หลักเกณฑ์มาตรฐาน” มีความเหมาะสมหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า มาตรา ๒๕๓ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๙

“มาตรา ๒๓๙ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหาภัตtriy์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มติในการเสนอชื่อตามวาระหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำมาตรา ๑๙๙ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรคสี่ ความว่า “...และให้นำมาตรา ๑๙๙ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม...” อาจมีความซ้ำซ้อนกับความในร่างมาตรา ๒๑๔ วรคสอง และความในวรคสองที่กำหนดให้มติในการเสนอชื่อตามวาระหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีความเหมาะสมหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๑๔ เป็นเรื่องการสรรหารกรรมการในองค์กรอิสระโดยให้นำมาตรา ๑๙๙ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในร่างมาตรานี้เป็นเรื่องการสรรหาผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมิใช่กรรมการในองค์กรอิสระ จึงต้องกำหนดความดังกล่าวให้ชัดเจน

ประธานกรรมการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ "...มีค่าแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ส่องในที่สามของกรรมการ..." และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ เป็นดังนี้ "...และให้นำมาตรา ๑๙๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๐๐..."

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากแก้ไขเพิ่มเติมความไม่บรรลุส่องเป็น "...มีค่าแนนเสียงไม่น้อยกว่าเสียงในห้องสานของกรรมการ..." อาจทำให้เกิดปัญหาในการสรุหาราษฎร์ว่าการตรวจเงินแผ่นดินได้ เสนอให้คงความไม่บรรลุส่องไว้

- วิธีการคัดเลือกผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินจะมีความแตกต่างกับการคัดเลือกกรรมการในองค์กรอิสระอื่น

- ควรพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหากรณีที่มีค่าແນเนสเสียงไม่ถึงจำนวนสองในสามของการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ด้วย และเสนอตัดความในวรรคสองออก และให้นำหลักการไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการเห็นด้วยว่าควรตัดความในวรรคสองออก และนำหลักการตามความในวรรคสองไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๙ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ឧទិន្នន័យសេដ្ឋកិច្ចរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រនៃជាតិខ្មែរ

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเข่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา
ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำมาตรา ๑๙๙ วรรคหนึ่ง
วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

มาตรา ๒๕๐

“มาตรา ๒๕๐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดัดพินิจ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๒) ตรวจสอบสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ

(๓) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (๓)"

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรพิจารณาถึงกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เดินทางไปศึกษาดูงานตามคำเชิญของหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๑

“มาตรา ๒๕๑ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของผู้มีอำนาจถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินกระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม ใจเลี้ยวเฝ้ารัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติกรรมที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง หรือร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มติในการถอนตัวดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

“ภาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่ และการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรกำหนดให้มติในการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวาระสองต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

- ความในวาระสองจะเป็นการให้อำนาจจุลอำนาจการถอนบุคคลหรือไม่

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการกระทำความผิดของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามความในวาระสองขึ้นเดียวกัน ซึ่งความในวาระสองอาจทำให้ทั้งคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องตรวจสอบการกระทำความผิดของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นฐานความผิดเดียวกัน อันเป็นการซ้ำซ้อนกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดให้มติในการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามวาระสองต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่แล้ว อาจทำให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกดดันและถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้ต้องออกจากตำแหน่งง่ายเกินไป ความในวาระสองเป็นการกำหนดให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินในการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเท่านั้น จุลอำนาจไม่ได้มีอำนาจในการถอนผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเอง จึงควรตัดความในวาระสองออก โดยนำไว้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวาระสาม เป็นดังนี้ “ภาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ และทักษะด้านของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรฐาน ๒๔๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๑ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ໃຫ້ຕະຫຼາດຮ່າຍທ່ານຕະຫຼາດເຈີນແຜ່ນຕິບໂດຍຕະຫຼາດເຫັນຫຼັບຂອງສູງລົມສາກຳມີຢ່າງລວມຕະຫຼາດຕະຫຼາດ
ຕະຫຼາດເຈີນແຜ່ນຕິບ ໃນຕະຫຼາດທີ່ຜູ້ສໍາກຳຕະຫຼາດເຈີນແຜ່ນຕິບຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ຍົງຫ່າຍ ຂອງໃຈຜົກເສີນ
ຮູ້ຫຼາຍມູນຄູ່ທີ່ໄດ້ກູ່ທ່ານ ຫຼືອໍມີພົດຕະກຳນີ້ເປົ້າການເສື້ອນແຕ່ຫຼັດຕັດຕັດຕີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ
ຫຼັດຕັດຕັດຕີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ ຫຼືອໍກ່າວໂດຍຫຼາຍພືດປັກຕີ ຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍພືດປັກຕີຫຼັດຕັດຕັດຕີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ
ຫຼັດຕັດຕັດຕີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ ຫຼືອໍກ່າວໂດຍຫຼາຍພືດປັກຕີຫຼັດຕັດຕັດຕີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ
ເຈີນແຜ່ນຕິບທີ່ຫຼາຍກົດຕະຫຼາດທີ່ກ່າວໂດຍຫຼາຍ

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ ของหัวหน้าส่วนราชการ ตรวจสอบเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจสอบเงินแผ่นดิน”

ມາຕຣາ ແລ້ວ

“มาตรา ๒๔๒ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินโดยพฤติกรรมผู้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป และรายงานให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วย

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ได้รับแจ้งตามวาระหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทราบทุกสามเดือน”

ประชีนการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถกมว่า ร่างมาตรา ๒๔๒ จะทำให้เกิดปัญหาระหว่างองค์กรตามร่างมาตรา ๒๔๒ หรือไม่ โดยองค์กรอิสระควรตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรอิสระต่างๆ ประสานความร่วมมือกันให้เป็นไปตามร่างมาตรา ๒๒๐ และเสนอต่อดraft ร่างมาตรา ๒๔๒ ออกทั้งมาตรา

นายปรัชญ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความไม่รวมคล่องอาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างองค์กรได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นต้นนี้ “...การเลือกตั้งที่มิเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม...”

- ร่างมาตรา ๒๔๒ ถือเป็นหลักการใหม่ แต่สามารถแก้ไขปรับปรุงความไม่ร่างมาตรา ๒๒๐ ให้มีความเหมาะสมได้

- ควรกำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณา ก่อนที่จะแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามที่ได้ระบุไว้

- การที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหลักฐานการทุจริตในกรณีที่อยู่นอกเหนือ อำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการได้ แล้วส่งหลักฐานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยป้องกันการทุจริตและ ประพฤติมิชอบได้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการประสานการทำงานร่วมกัน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๒ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินไม่มีพฤติกรรมอันเป็น การทุจริตต่อหน้าที่ ใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่ออบบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้ การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะ ดำเนินการได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตาม หน้าที่และอำนาจต่อไป **เศรษฐกรนี้ห้ามตรวจสอบการตรวจสอบเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วยตัวเอง**

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ การเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่น ตามที่ได้รับแจ้งตามวาระหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี 除非ให้ตรวจสอบต่อหน้าที่ผู้ว่าการตรวจสอบเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วยตัวเอง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๒ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินไม่มีพฤติกรรมอันเป็น การทุจริตต่อหน้าที่ ใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่ออบบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้ การเลือกตั้งไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะ ดำเนินการได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตาม หน้าที่และอำนาจต่อไป **เศรษฐกรนี้ห้ามตรวจสอบการตรวจสอบเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วยตัวเอง**

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการ การเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่น ตามที่ได้รับแจ้งตามวาระหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี 除非ให้ตรวจสอบต่อหน้าที่ผู้ว่าการตรวจสอบเงินแผ่นดินเพื่อทราบด้วยตัวเอง”

มาตรา ๒๕๓

“มาตรา ๒๕๓ เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลัง ของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัย

การเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรง ต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาพแทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการตระหนุกตระหนักร้ายแรงเพื่อทราบโดยไม่ซักซ้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๓ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“ส่วนที่ ๖

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๔

“มาตรา ๒๔๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยผู้แทนองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต้องมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เป็นไปตามหลักการปารีส (The Paris Principles) เสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยผู้แทนองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต้องมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย”

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำเนินการ ดำเนินการพันจากดำเนินการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในการบัญญัติก็จะกับการสรรหา ต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหาภัตตร์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ โดยผู้แทนของที่ปรึกษาสิทธิชนชุมชนที่มีส่วนร่วมในทักษะทางด้าน

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำเนินการ ดำเนินการพันจากดำเนินการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งในการบัญญัติก็จะกับการสรรหา ต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย”

มาตรา ๒๔๕

“มาตรา ๒๔๕ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และคำนึงถึงความ公正ของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอเพิ่มความว่า “แห่งชาติ” ต่อท้าย ความว่า “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน” เนื่องจากเป็นคำที่พิมพ์ตกไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๕ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และคำนึงถึงความ公正ของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ”

มาตรา ๒๔๖

“มาตรา ๒๔๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกรูปนัยโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะกรรมการรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงແຄลงຂ້ອເທົ່າຈົງທີ່ຄຸກຕ້ອງໃນຮົມທີ່ມີກາຣາຍງານສຖານກາຮົມເກີຍກັບສິທິມນຸ່ຍືນໃນປະເທດໂດຍໄມ່ຄຸກຕ້ອງຫຼືໄມ່ເປັນຮຽມ

(៥) ສ້າງເສີມທຸກພາກສ່ວນຂອງສັຄົມໃຫ້ຄວາມຕະຫັກລຶ່ງຄວາມສຳຄັນຂອງສິທິມນຸ່ຍືນ

(ໆ) ຜໍາໝາດທີ່ແລະ ອຳນາຈອື່ນຕາມທີ່ກູ້ມາຍບໍ່ຢູ່ຕີ

ເມື່ອຮັບທາບຮາຍງານຕາມ (១) ແລະ (២) ຮູ່ອຂ້ອເສັນອແນະຕາມ (៣) ໄທຄະນະຮູ້ມັນຕີດຳເນີນການປັບປຸງແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໂດຍເຮົວ ກາຮົມໄດ້ໄອຈດຳເນີນການໄດ້ຫຼືໄອຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການດຳເນີນການ ໄທແຈ້ງເຫຼຸຜລື້ມີກາຣາຍງານສິທິມນຸ່ຍືນທາບໂດຍໄມ່ເຂັ້ມ້າ

ປະເດີນກາຣົມກາຮົມ

ປະຣານກຣມກາຮົມກາຮົມແກ້ໄຂຮ່າງມາຕາ ២៤៦ ເປັນດັ່ງນີ້

“ມາຕາ ២៤៦ ຄະນະກຣມກາຮົມກາຮົມແທ່ງໜ້າທີ່ແລະ ອຳນາຈ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

(១) ຕຽບສອບແລະ ຮາຍງານຂ້ອເທົ່າຈົງທີ່ຄຸກຕ້ອງເກີຍກັບກາຣະເມີດສິທິມນຸ່ຍືນທຸກຮົມທີ່ໂດຍໄມ່ລ່າໜ້າ ແລະ ເສັນອແນະມາຕາກາຮົມທີ່ແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໃນການປັບປຸງກູ້ມາຍ ໄທແຈ້ງເຫຼຸຜລື້ມີກາຣາຍງານສິທິມນຸ່ຍືນ ຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ຫຼືເອົາຂົນທີ່ເກີຍວ້າຂອງ

(២) ຈັດທຳຮາຍງານພາກາຮົມສຖານກາຮົມດ້ານສິທິມນຸ່ຍືນຂອງປະເທດ

(៣) ເສັນອແນະມາຕາກາຮົມທີ່ແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໃນການຄຸ້ມຄອງສິທິມນຸ່ຍືນຕ່ອງຮູ້ສກາ ຄະນະຮູ້ມັນຕີ ແລະ ຜໍາໝາດທີ່ເກີຍວ້າຂອງ ຮັບປຸງກູ້ມາຍ ກູ້ ຮະເບີນ ທີ່ໄດ້ກຳສັ່ງໄດ້ ຖໍ່ເພື່ອໄທສອດຄລັອງກັບຫລັກສິທິມນຸ່ຍືນ

(៤) ชີ້ແຄลงຂ້ອເທົ່າຈົງທີ່ຄຸກຕ້ອງໃນຮົມທີ່ມີກາຣາຍງານສຖານກາຮົມເກີຍກັບສິທິມນຸ່ຍືນໃນປະເທດໄທຢີໂດຍໄມ່ຄຸກຕ້ອງຫຼືໄມ່ເປັນຮຽມ

(៥) ສ້າງເສີມທຸກພາກສ່ວນຂອງສັຄົມໃຫ້ຄວາມຕະຫັກລຶ່ງຄວາມສຳຄັນຂອງສິທິມນຸ່ຍືນ

(ໆ) ຜໍາໝາດທີ່ແລະ ອຳນາຈອື່ນຕາມທີ່ກູ້ມາຍບໍ່ຢູ່ຕີ

ເມື່ອຮັບທາບຮາຍງານຕາມ (១) ແລະ (២) ຮູ່ອຂ້ອເສັນອແນະຕາມ (៣) ໄທຄະນະຮູ້ມັນຕີດຳເນີນການປັບປຸງແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໂດຍເຮົວ ກາຮົມໄດ້ໄອຈດຳເນີນການໄດ້ຫຼືໄອຕ້ອງໃຊ້ເວລາໃນການດຳເນີນການ ໄທແຈ້ງເຫຼຸຜລື້ມີກາຣາຍງານສິທິມນຸ່ຍືນແທ່ງໜ້າທີ່ໄດ້ກຳສັ່ງໄດ້ ເພື່ອໄທຄວາມສມບູຮົນຂຶ້ນ ເນື່ອຈາກພິມພົດກ່ອນ

ມຕື ປະໜຸມ

ຄະນະກຣມກາຮົມມືນຕີແກ້ໄຂເພີ່ມເຕີມຮ່າງມາຕາ ២៤៦ ເປັນດັ່ງນີ້

“ມາຕາ ២៤៦ ຄະນະກຣມກາຮົມກາຮົມແທ່ງໜ້າທີ່ແລະ ອຳນາຈ ດັ່ງຕ່ອໄປນີ້

(១) ຕຽບສອບແລະ ຮາຍງານຂ້ອເທົ່າຈົງທີ່ຄຸກຕ້ອງເກີຍກັບກາຣະເມີດສິທິມນຸ່ຍືນທຸກຮົມທີ່ໂດຍໄມ່ລ່າໜ້າ ແລະ ເສັນອແນະມາຕາກາຮົມທີ່ແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໃນການປັບປຸງກູ້ມາຍ ໄທແຈ້ງເຫຼຸຜລື້ມີກາຣາຍງານສິທິມນຸ່ຍືນ ຕ່ອໜ່ວຍງານຂອງຮູ້ຫຼືເອົາຂົນທີ່ເກີຍວ້າຂອງ

(២) ຈັດທຳຮາຍງານພາກາຮົມສຖານກາຮົມດ້ານສິທິມນຸ່ຍືນຂອງປະເທດ

(៣) ເສັນອແນະມາຕາກາຮົມທີ່ແກ້ໄຂຕາມຄວາມເໝາະສົມໃນການຄຸ້ມຄອງສິທິມນຸ່ຍືນຕ່ອງຮູ້ສກາ ຄະນະຮູ້ມັນຕີ ແລະ ຜໍາໝາດທີ່ເກີຍວ້າຂອງ ຮັບປຸງກູ້ມາຍ ກູ້ ຮະເບີນ ທີ່ໄດ້ກຳສັ່ງໄດ້ ເພື່ອໄທສອດຄລັອງກັບຫລັກສິທິມນຸ່ຍືນ

(៤) ชີ້ແຄลงຂ້ອເທົ່າຈົງທີ່ຄຸກຕ້ອງໃນຮົມທີ່ມີກາຣາຍງານສຖານກາຮົມເກີຍກັບສິທິມນຸ່ຍືນໃນປະເທດໄທຢີໂດຍໄມ່ຄຸກຕ້ອງຫຼືໄມ່ເປັນຮຽມ

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ความตระหนักรถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะกรรมการรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า”

หมวด ๑๓ องค์กรอัยการ

“หมวด ๑๓

องค์กรอัยการ”

ประเด็นการพิจารณา

ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๓ องค์กรอัยการ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๗

“มาตรา ๒๔๗ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งได้อันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปได้”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการเสนอต่อความว่า “ดำเนินการ” หน้าความว่า “บริหารงานบุคคล” ในวรรคสาม เนื่องจากมีความว่า “ดำเนินการ” ซ้ำกันสองแห่ง

ประธานกรรมการแก้ไขร่างมาตรา ๒๔๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๗ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการที่~~ให้เป็นตัวแทน~~บริหารงานบุคคล~~ซึ่งเกี่ยวกับ~~พนักงานอัยการ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวาระสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำเนินการใด อันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวาระของ หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการ พิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปมิได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๗ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และไม่ให้อภิว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการดำเนินทักษะบริหารงานบุคคลซึ่งเกี่ยวกับพนักงานอัยการ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวารคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำเนินการใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวารคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปมิได้”

หมวด ๑๔ การปักครองส่วนท้องถิ่น

“អំពើ នៅ

การปกป้องส่วนห้องถีน”

๑. ประเด็นการพิจารณา

-19-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อบัญญัติ การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่มีการแก้ไข

ମାତ୍ରା ଇଣ୍ଡି

“มาตรา ๒๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกรครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกรครองตนเองตามเจตนาرمณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกรครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงเจตนาการณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน”

ประดิษฐ์นภัสสกุล

-19-

มติที่ประชุม

គណន៍ក្រសួងពេទ្យបានរៀបចំការងារក្នុងក្រសួងពេទ្យដើម្បីជួយអ្នកប្រើប្រាស់ការងារ។

มาตรา ๒๔๙

“มาตรา ๒๔๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองให้สามารถดำเนินการตามวาระหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามควรแก่กรณี

การจัดทำบริการสาธารณสุขได้ที่สมควรให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยสอดคล้องกับรายได้ของท้องถิ่นตามวาระสอง กฎหมายดังกล่าวให้บัญญัติถึงขั้นตอนในการกระจายอำนาจของส่วนราชการให้แก่ท้องถิ่นด้วย

กฎหมายตามวาระหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณสุข การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวถ่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการเสนอเพิ่มความว่า “กลไกและ” ก่อนหน้าความว่า “ขั้นตอน” ในวาระสาม เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองให้สามารถดำเนินการตามวาระหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามควรแก่กรณี

การจัดทำบริการสาธารณสุขได้ที่สมควรให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ของท้องถิ่นตามวาระสอง กฎหมายดังกล่าวให้บัญญัติถึงกลไกและขั้นตอนในการกระจายอำนาจของส่วนราชการให้แก่ท้องถิ่นด้วย

กฎหมายตามวาระหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณสุข การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวถ่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณสุขเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองให้สามารถดำเนินการตามวาระหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามควรแก่กรณี

การจัดทำบริการสาธารณสุขให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ของท้องถิ่นตามวาระสองกฎหมายดังกล่าวให้บัญญัติถึงกลไกและขั้นตอนในการกระจายอำนาจของส่วนราชการให้แก่ท้องถิ่นด้วย

กฎหมายตามวาระหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณสุข การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวภัยการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย”

มาตรา ๒๕๐

“มาตรา ๒๕๐ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาความร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๑

“มาตรา ๒๕๑ สมาชิกสภาพห้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารห้องถิ่นให้มาจาก การเลือกตั้งหรือมาจากการเห็นชอบของสภาพห้องถิ่น หรือในกรณีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาพห้องถิ่นและผู้บริหารห้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนาตามนั้นตามมาตรา ๘๓ อันเป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัชพร จาเรจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เสนอแก้ไขความในวรคสาม เป็นดังนี้ “คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนาرمณ์ต่างหาก” ๔๙ ข้อ เขียนดุทุนสมชัย เศษสัตหีบุตรห้ามใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญด้วย เพื่อระบุให้ชัดเจนขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๑ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือในกรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนาرمณ์ต่างหาก” ๔๙ ข้อ เขียนดุทุนสมชัย เศษสัตหีบุตรห้ามใช้สิทธิทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญด้วย”

มาตรา ๒๕๒

“มาตรา ๒๕๒ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ

ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นำมาตรา ๑๓ วรคสอง วรคสาม วรคสี่ และวรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจศาลปกครอง สูงสุด”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรคสองของร่างมาตรา ๒๕๒ เป็นเรื่องการขัดกันของ ผลประโยชน์ ซึ่งคณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒๔ วรคห้ายแล้ว จึงควรตัดความในวรคสอง ของร่างมาตรา ๒๕๒ ออก หรืออาจนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๕๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๒ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กฎหมายบัญญัติ

ในทำร่างข้อบัญญัติที่ห้ามใช้สิทธิทางการเมือง ให้นำมาตรา ๑๓ วรคสอง วรคสาม วรคสี่ และวรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจศาลปกครอง สูงสุด”

มาตรา ๒๕๓

“มาตรา ๒๕๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ เพื่อให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ”

หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

“หมวด ๑๕

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๔

“มาตรา ๒๕๔ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบบของชาติไปอันมีพระมหาภัตตริยทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมีได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๕

“มาตรา ๒๕๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๔ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคน卮ัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และสมาชิกวุฒิสภาไม่จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าข้อเสนอกฎหมาย

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคณ์แนนในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคณ์แนนโดยเปิดเผย และต้องมีคณ์แนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของห้องสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาพห้องเดียวที่มีอยู่

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการอุกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาน แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณา-varianceที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาใน-varianceที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะແນในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคະແນโดยเปิดเผย และต้องมีคະແນเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรจากพระคราเมืองทุกพระคราที่มีสมาชิกอยู่ในสภาพผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของแต่ละพระครา และสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของพระคราเมืองทุกพระคราที่มีสมาชิกอยู่ในสภาพผู้แทนราษฎrnอยกว่าพระคราคละสิบคนถ้ารวมกันทุกพระคราแล้วมีจำนวนตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของทุกพระคราดังกล่าว และมีสมาชิกวุฒิสภาพเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาพทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๗) เมื่อมีการลงมติตาม (๖) แล้ว ให้รอไว้สิบห้าวันแล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้น ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำมาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๔) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ หมวด ๒ หรือหมวด ๓๕ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหรือหน้าที่ของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามอำนาจหรือหน้าที่ได้ ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป

(๙) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภาร่วมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภาร่วมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าซื้อกันเสนอกความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (๗) ขัดต่ำมานาตรฯ ๒๕๔ หรือมีลักษณะตาม (๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าว ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาвинิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหาชนชัติรัฐลงพระปรมาภิไธยมได้"

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความใน (๓) ควรเพิ่มความว่า “เห็นชอบ” ต่อห้ายความว่า “เมื่อมีการลงมติ” และความใน (๔) ควรแก้ไขจากความว่า “อำนาจหรือหน้าที่” เป็น “หน้าที่หรืออำนาจ” เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

- ความใน (๕) ความว่า “...ถ้าผลการออกเสียงประชาคมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป” เป็นการใช้หลักการเสียงข้างมากธรรมด้า (simple majority) หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การนำผลการออกเสียงประชาคมติมาใช้ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๕๕ (๗) และ (๘) เป็นดังนี้

“(๗) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (๖) แล้ว ให้รอวันสิบห้าวันแล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำมาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๙) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ หมวด ๒ หรือหมวด ๑๕ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะด้วยห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรืออำนาจใดได้ ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชาคมติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชาคมติ ถ้าผลการออกเสียงประชาคมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะกรรมการรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอภูมาย

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาระเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาระทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณา wäre ที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วรรธน์เรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองทุกพรรคร่วมที่มีสมาชิกอยู่ในสภาพผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรค และสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทุกพรรคร่วมที่มีสมาชิกอยู่ในสภาพผู้แทนราษฎรน้อยกว่าพรรคลักษณะสิบคนถ้ารวมกันทุกพรรคร่วมแล้วมีจำนวนตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรของทุกพรรคดังกล่าว และมีสมาชิกกุศลสภาพเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกกุศลสภาพทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๗) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (๖) แล้ว ให้รอไว้สิบห้าวันแล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ และมาตรา ๑๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ หมวด ๒ หรือหมวด ๑๕ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรืออำนาจได้ ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกันร่วงรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป

(๙) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกกุศลสภาพ หรือสมาชิกทั้งสองส่วนรวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองส่วนรวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าซื้อกันเสนอกความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๔ หรือมีลักษณะตาม (๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหาชนชัตติยทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้"

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจคำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นายแผ่นดินธน นวลส่ง
นิติกรชำนาญการ
นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายนฤพนธ์ ชุลีจันทร์
นิติกรปฏิบัติการ
นายสกนธ์ พรมบุญตา
นิติกรชำนาญการ
นางสาวรินทร์ทิ ปณิธานธรรม
วิทยากรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรมการค้าฯ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกสาร ยุทธนากรชัย/พิมพ์